

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

דומשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 171

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת ויחי תשפ"ה

עניין של חינוך

'בך יברך ישראל'

'הבא לברך את בניו, יברכם... ויאמר איש לבנו: "ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה" (רש"י)

התורה מדגישה כאן את חשיבות ברכת אב ואם לבניהם. יצחק בירך את יעקב, יעקב בירך את בניו, וכן כל אב ואם מברכים את בניהם ומתפללים עליהם שיזכו להיות ת"ח ויראי שמים.

המשנה ברורה כותב (סי' מז סק"י) שיתמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות, ויכוין מאוד בברכת אהבה רבה ובברכת התורה בשעה שאומרים ונהיה אנחנו וצאצאינו, וכן כשאומר ב'ובא לציון': 'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה'. כמו כן ידוע שהזמן המסוגל להתפלל על הבנים שיאירו באור התורה הוא לאחר הדלקת נרות שבת, וכן מנהג ישראל לברך את הבנים והבנות בליל שבת. הרי שיש ענין מסוים בתפילת וברכת ההורים לבניהם, שזו ברכה ותפילה מיוחדת שבכוחה להתקבל במרומים, ובפרט אם תפילה זאת נאמרת בדמעות. ולוואי ונזכה!

(גליון פרפת)

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

"ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה" [מז, כח].

בשמים סופרים ימים!.

לכאורה יש לדקדק, מדוע התחיל הכתוב בימים: "ימי יעקב", והמשיך בשנים: "שני חייו", והרי סופרים רק את שנות חייו של אדם, ולא את ימיו! הדרך תמיד לומר: אדם חי כך וכך וכפי שמסיים הכתוב "שבע שנים וארבעים ומאת שנה"? התשובה לכך היא, שהכתוב בא להדגיש שיעקב ניצל כל יום מחייו. הימים שלו היו שלמים! לכל אדם יש גיליון בשמים, ושם לא סופרים שנים, שם סופרים ימים! שם יש דין וחשבון מדוקדק מה אדם עשה בכל יום ויום מימי חייו, וכיצד ניצל כל יום, שעה - שעה, רגע - רגע!

רבנו בחיי מביא מעשה ביהודי שהציעו לו לעבור לגור בספרד, בעיר שהמסחר בה משגשג. הוא רצה, תחילה, לראות את העיר, להכיר ולבדוק את תושביה, ונסע לשם לביקור. תחילה ניגש לבית העלמין שבקצה העיר, לנסות לראות אם הוא מכיר אנשים או משפחות מהעיר. והנה, חשכו עיניו: "פ"נ פלוני בן תשע שנים, שלושה חדשים, ארבעה ימים, חמש שעות וששה רגעים". הוא עבר מקבר לקבר, ועל כל הקברים כתוב דומה! כולם מתו צעירים! על המצבה של היותר המבוגר שנפטר בעיר היה רשום: "פ"נ פלוני בן עשרים שנה, שבעה חודשים, ששה ימים, שבע שעות ושמונה רגעים". תדהמתו גברה בעת שיצא מבית העלמין והבחין ביהודים מבוגרים, ואפילו זקנים, שהסתובבו בעיר, ונראו כתושבי המקום. הוא פנה לאחד מהם ואמר לו: "זה עתה הגעתי לעירכם. אני פוחד מאוד לשהות כאן פן יבוא מלאך המוות וייקח אותי... ראיתי בבית העלמין כי כולם מתים כאן בגיל צעיר"... נענה האיש והסביר: "בעירנו, כל תושב מנהל לעצמו יומן, בו הוא מסכם מדי יום כמה זמן הוא 'חי'. את הזמן שהוא בילה בחנות הפלאפל הוא לא רושם, זה לא 'חיים'. ביומן הוא רושם רק את הזמן שהקדיש לתפילה, לשיעור תורה ולקיום מצוות. אם איחר לשיעור, או יצא ממנו יותר מוקדם, הוא מחשב, וכך בכל יום הוא מסכם את הזמן שהקדיש נטו לעבודת ה': 'היום הקדשתי שלוש שעות, שלושים וחמש דקות לתורה ולתפילה'. במוצאי שבת הוא מסכם את הזמן שהשקיע במשך השבוע, בכל ראש חודש את הזמן שהשקיע בכל חודש, ובסוף השנה את הזמן שהשקיע כל השנה! כשהוא נפטר, לוקחים את הפנקס ורושמים על המצבה כמה זמן הוא 'חי' באמת. כמה זמן מחייו הוא ניצל לעבודת ה'!" בעולם הבא לא סופרים שנים, סופרים שם ימים. בכל מה שקשור לעולם הבא התורה כותבת "ימים", כי כך היא המדידה בעולם הבא, שהוא "יום שכולו ארוך": "למען ירבו ימיכם וימי בניכם"; "למען ייטב לך והארכת ימים"; "כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים". זו הסיבה שהתורה כתבה אצל יעקב אבינו "ויהי ימי יעקב" בנוסף למה שכתבה "שני חייו", ללמד כי אצל יעקב כל ימיו היו מנוצלים, שלמים ומושלמים. כיוון שבעולם הבא סופרים ימים - צריך כל אדם להיזהר, שלא יעבור עליו יום אחד בלי שחרית, מנחה וערבית, וכן שלא יעבור עליו יום אחד בלי לימוד תורה! (דורש ציון).

מעשה שהיה...

צדיק גוזר! ספור על הרה"צ חכם משה יחזקאל זצ"ל וזיע"א

התמדתו בתורה הייתה מופלאה. מכריו ותלמידיו העידו, כי אף פעם לא ראו את רבינו מתבטל מתלמודו. והיה יושב ועוסק בתורה במשך כ-18 שעות ביממה בדבקות נפלאה! עד כדי כך שבאו פעם אחת עורכי סקר על סדר היום בחיי זקנים, ובררו אצל בני המשפחה מה סדר יום אביהם, ולא האמינו, כי יהודי בגיל כה מבוגר לומד 18 שעות ביממה, וישן שעות ספורות בלבד. הללו שלחו שליח שישהה במשך כיממה לראות אם אכן יש פלא כזה, ואכן ראו בדיוק כך והתגדל כבוד ה' יתברך באותה שעה.

פעם קנה מכונת תקתוק חדשה לשיבתו, והנה בבוקר הבחין כי אותה מכונה נגנבה, צער רב נגרם לו מכך. באותו יום המשיך בתלמודו כרגיל. והנה באותו לילה בא אליו מרן "בן איש חי" בחלום ושאלו: "מדוע הנך בצער? מחר, המכונה תחזור לשיבה!". והנה בבוקר בא רבינו לתלמידים בשמחה ואמר: "היום המכונה תחזור!". חשבו כי מתוך צערו מדבר, אך הוא בשלו. לא עברו מספר שעות, הגיע לפתע אדם והחזיר את המכונה חדשה עם הקופסא. שאלוהו: "מה ראית להחזיר הגניבה?". ענה האיש: "באמצע הלילה הגיע אלי רב אחד וזעק: 'קום מהר והחזר גניבתך!' לא התייחסתי, אך שוב בא אלי ואמר: 'אם לא תחזיר הגניבה תישן ולא תקום!'". הללו הראו לו תמונת הבן איש חי, ומיד נזעק ואמר: "זה הרב שהזהירני הלילה".

ברכותיו של הרב היו עושות רושם עצום בשמים והיו נענות. מסופר על יהודי מסוים שכתשע שנים לא היו לו ילדים ונכנס לרבנו. באותו רגע ישב הרב במשרד הישיבה, מיד נכנס הלה וסגר הדלת. ואמר: "איני יוצא מכאן עד שתבטיח לי בן זכר", רבי משה נסה להתחמק, אולם משלא נתן לו הלה מנוח, השיבו רבנו: "זוגתך לשנה הבאה בעז"ה תפקד!". משראה הלה כי עת רצון כעת ביקש שוב: "רבינו! תבטיח לי כי כל שנה אזכה לבן זכר" והבטיחו רבנו. והנה פלא, לשנה הבאה בדיוק באותו תאריך נפקד בבן זכר, וכך באותו תאריך בדיוק נפקד שנה אחר שנה בבן זכר! ויהי לפלא עצום.

בזמן שהותו בבית החולים הוצרך לקבל זריקות ע"י הרופאים, לאחר מכן היה נוהג תמיד לומר "תודה רבה", באומרו: על זה אמר שלמה המלך "נאמנים פצעי אוהב". "אומנם אתם פוצעים אותי, אך זה מאהבה". עוד היה נוהג, שכאשר היה גומר להתפלל מהסידור המזדמן לו בבית-הכנסת היה פותח בדף הכריכה ועושה השכבה לנפטרים אשר הסידור נתרם לעילוי נשמתם, באומרו שזו הכרת הטוב להם.

במסדרונות בית החולים תל השומר נשמעו באחר הימים צעקות ואנחות מאחד מחדרי המיון, כל צוות הרופאים האחים והאחיות מיהרו למקום. סיפר אחד הנוכחים שבמקרה שהה שם: "הלכתי גם אני לראות מה קרה, אני רואה את חכם משה יחזקאל מתאנח מכאב וזועק: 'מה עם הספר? מה עם הספר?'. כששאלוהו הרופאים איזה ספר, מה קרה, אולי ח"ו מרוב ייסורים התבלבל, אך רבינו חזר על דבריו בקול אנחה וצער: 'מה יהיה עם הספר? זה מספר ימים שאיני יכול לפתוח ספר ללמוד תורת ה' מרוב ייסורים'. (היה זה לאחר שעבר ניתוח לב ומכך שלא יכל לפתוח ספר היה לו צער גדול יותר מאשר כל הייסורים!) מתוך פניני הצדיקים.

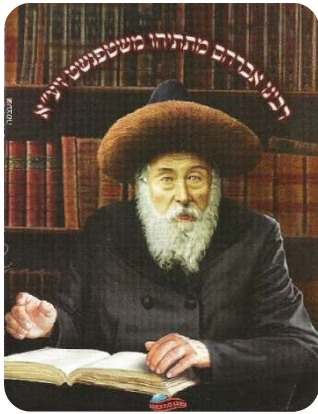
הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו הרה"צ חכם משה יחזקאל זצ"ל וזיע"א
(י"ט טבת – תשס"ז)

הגאון הצדיק חכם משה יחזקאל זצ"ל: נולד בעיר בגדד בשנת ה'תרע"ד לאביו: חכם סלמאן. ולאמו: מרת שמחה ע"ה. בהיותו בגיל שש הוצרך לעבור ניתוח בצווארו. בזמן ששהה בביה"ח למד את כל ספר התהילים בעל-פה וכן חלק מספר דניאל. משחר נעוריו. אהבתו לתורה הייתה עזה והיה הולך משיעור לשיעור ללמוד עם חכמי בגדד וזקניה למרות היותו רך בשנים ולא שם ליבו לחבריו שהיו מלעיגים עליו. בגיל מאוחר יותר נפלה עליו עול פרנסת הבית ולשם כך היה חלבו. אך עם זאת לא עזב את תלמודו ולמד בביהמ"ד 'בית זילכה' מהשעה 9:00 עד 13:00 בצהריים. לאחר מכן טיפל בפרות וחזר לביהמ"ד 'אליהו ראובן' מ-16:00 עד לאחר תיקון חצות. ישן כשלוש שעות בלילה. בגיל 32 עלה לארץ ובהיותו ענוותן הסתיר את גדלותו בתורה ועבד כפועל בניין לצורך מחייתו. בתחילה התגורר במעברת זרנוגה ולאחר מכן עבר לת"א, שם פתח את ישיבת 'חכם יוסף חיים' בשכונת התקווה ועמד בראשה. הרביץ לכל דורש ואף פתח כולל אברכים. ולמרות זאת עסק ברוב שעות היום והלילה בתורת ה' ומיד כאשר מגיע היה בשעה אחת בצהריים מעבודתו, היה הולך ויושב בבית המדרש עד השעות הקטנות של הלילה. כאשר חלק גדול בחייו יושן הוא כשלוש שעות בלילה! בקי בכל מקצועות התורה. גאון בנגלה ובנסתר. זכה לסיים את ספר הזוהר בימי חייו כשבע פעמים בעיון רב כשכל מאמר היה מרחיב ומפתח כיד ה' הטובה עליו. ת"ח מופלג העוסק בתורה יומם ולילה. ענוותן. הרביץ תורה רבות בשנים. רבנו נלב"ע ב-י"ט טבת ה'תשס"ז. רבנו חי ופעל כ-93 שנים. ציונו בקריית-שאול בת"א.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

חשיבה על הזולת! (מתוך פניני עין חמד)

כְּלֵאֱלֹהִים שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר
וְזֹאת אֲשֶׁר־דָּבָר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם
אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוֹ בְּרַךְ אֹתָם (מט, כח)

הגה"ח ר' מנחם ברייאר זצ"ל (בנו של הגה"צ רבי יוסף אבי"ד שטפנשט זצ"ל)

סיפר: מעשה באדם שלא זכה להיושע בפרי בטן. האיש נהג לפקוד את מעונו של הרה"ק האדמו"ר רבי אברהם מתתיהו פרידמן משטפנשט זיע"א ולבקש ממנו שיעתיר בעדו ויפעל עבורו ישועה. יום אחד האיש נקלע לסבך ממנוי מול השלטונות במדינת רומניה ונקבע זמן למשפט. לפי חומרת העניין נראה שהוא עתיד לקבל קנס כבד ביותר. האיש הגיע אל הרה"ק לבקש את ברכתו שיזכה בדין. הרבי השיב לו: "בידי לברך אותך שתזכה לבנים, אבל תצטרך להפסיד את כל כספך במשפט. יתר על כן, אם תזכה במשפט, הרי שלעולם לא יהיו לך ילדים. עכשיו הברירה בידך להחליט אם רצונך בבנים או בממון". אותו יהודי הרהר זמן מה והודיע: "רצוני בברכת הרבי בממון – לצאת זכאי במשפט". הרה"ק התפלא מאוד. איך יתכן שאדם מעדיף כסף יותר מבנים? הוא שאל אותו על כך. האיש הסביר כי הממון כולל פיקדונות שהפקידו בידו אלמנות ויתומים (שבהם עושה סחורה ונותן להם מהרווחים). אם הוא חלילה יפסיד במשפט, הרי שיגרם להם נזק גדול. לכן הוא מעדיף לוותר על הסיכוי לחבוק בן כדי שלא לגרום צער לאותם נדכאים ושבורי לב... הרבי התפעל מאוד מגדלות הנפש של אותו יהודי ובירך אותו שיצליח במשפט. הוא ביקש ממנו שיחזור אליו לאחר המשפט. האיש יצא זכאי לגמרי (מלבד קנס קטן מאוד). הוא חזר לרבי לספר מה קרה. הרבי קיבל אותו במאור פנים והורה לו להשיב את הפיקדונות לאלמנות וליתומים ואת השאר לחלק לצדקה. הרבי הוסיף לבסוף: "בשכר זה תזכה לבנים"... הרבי פתח וגילה לו מכבשונו של עולם: "לפעמים יש לאדם 'עת רצון' ושעת הכושר שבה יוכל לפעול את הישועה שנדרשת לו. יתכן ששעת רצון זו לא תחזור עוד לעולם, כלומר- יש לו פעם אחת ויחידה שבה יכול להיושע מצרתו. כאשר הגעת אלי לספר לי על המשפט הצפוי, ראיתי כי הגיע השעה המיוחלת שבה תוכל לזכות לבנים". מן הדין היה שמאחר שהחמצת את המועד – היית נשאר ערירי כל ימי חייך, אבל מכיוון שאתה נהגת שלא כדרך הטבע והסכמת לוותר על בנים לטובת ממון של אלמנות ויתומים, לכן גם הקב"ה נהג בדך למעלה מן הטבע וזכית בשנית לעת רצון להמשיך עליך בנים". כך היה, האיש זכה לזרע בר-קיימא. (מעובד מתוך הגיליון 'באר הפרשה)

אמרה נאה ומיוחדת לחג החינוך!

בד יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה. מה הטעם מברכים באפרים ומנשה ולא באבות הקדושים ושאר השבטים שהיו מורמים מאפרים ומנשה דכתיב עליהם שהם רק דומים לשבטים דכתיב כראובן ושמעון יהיו לי? י"ל, אומר רבי שלמה בלוד, שהתורה באה לומר שאף שתמיד יש ירידת הדורות והדור הבא הוא פחות מהדור שלפניו ביר"ש, אנו מברכים את ילדינו שהדור הבא יהיה שווה לדור שלנו וכאפרים ומנשה שלמרות שהיו בדור אחרי השבטים הם נשארו כראובן ושמעון, וזהו הברכה לילדינו שלא תחול בהם ירידת הדורות, אמן!
(מתוך עלון לשבת להרה"ג הרב ש. קולודצקי שליט"א)